

11. 11. 2011

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Osobní povaha výkonu funkce člena představenstva akciové společnosti

Cílem tohoto článku je seznámit čtenáře s problematikou výkonu funkce člena představenstva akciové společnosti, jakožto závazku osobní povahy, což je podmínka vyplývající z ustanovení § 66 odst. 2 zák. č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku, v platném znění (dále jen „obchodní zákoník“ nebo „ObchZ“). Zároveň se nabízí možnost nahlédnout na toto téma z pohledu připravovaných změn v soukromém právu v roce 2013.

Postavení představenstva a jeho členů ve struktuře orgánů akciové společnosti

Právní úprava v České republice vychází z tzv. dualistického modelu organizační struktury akciové společnosti, kdy jsou její klíčové funkce rozděleny mezi dva orgány. Těmi jsou:

- představenstvo, jemuž náleží rozhodování směrem vně společnosti (jednatelské oprávnění představenstva), stejně jako rozhodování směrem dovnitř společnosti (obchodní vedení),
- dozorčí rada, do jejíž působnosti spadá funkce kontrolní a do jisté míry i funkce rozhodovací.

Nad těmito orgány pak stojí valná hromada, jakožto orgán vrcholný, volící členy představenstva, ovšem také orgán s působností převážně vnitřní.

„Osobní povaha“ výkonu funkce podle současné právní úpravy

Jednání jménem akciové společnosti v současné době upravuje obchodní zákoník, z jehož § 191 odst. 1 vyplývá, že statutárním orgánem řídícím činnost akciové společnosti a jednajícím jejím jménem je představenstvo. Za představenstvo jedná člen představenstva samostatně nebo, v souladu se stanovami společnosti, spolu s dalšími členy, přičemž se tento systém zapisuje do obchodního rejstříku.

Představenstvo, též označováno za statutární orgán akciové společnosti, je tedy orgánem výkonným, což znamená, že fakticky plní řídicí funkci akciové společnosti. Jedná se přitom o výkon činností pramenících z pokynů a zásad valné hromady, které jsou ovšem v praxi často ovlivněny právě odbornými názory členů představenstva. Pokud jde o složení představenstva, platí, že jeho členové mohou, ale nemusí být zároveň akcionáři společnosti. Důležitým předpokladem pro výkon funkce člena představenstva však zůstává již zmíněná odbornost (profesionalita). Už jen z tohoto předpokladu vidíme jasný důraz kladený na specifické osobnostní rysy člena představenstva a tudíž

obtížnost jeho úspěšného zastoupení.

Obchodní zákoník ve svém kogentním § 66 odst. 2 mj. stanoví, že „*vztah mezi společností a osobou, která je statutárním orgánem nebo členem statutárního či jiného orgánu společnosti anebo společníkem při zařizování záležitostí společnosti, se řídí přiměřeně ustanoveními o **mandátní smlouvě**, pokud ze smlouvy o výkonu funkce, byla-li uzavřena, nebo ze zákona nevyplývá jiné určení práv a povinností.*“ Tento odstavec dále obsahuje onu klíčovou větu, kdy „**Závazek k výkonu funkce je závazkem osobní povahy.**“

Současné soukromé právo rozlišuje mezi příkazní smlouvou ve smyslu § 724 a násl. zák. č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „OZ“) a smlouvou mandátní ve smyslu § 566 a násl. ObchZ, která se použije na vztahy obchodněprávní. Jedním z takových obchodněprávních vztahů je i **vztah mezi společností a statutárním orgánem či jeho členem**. Jedná se o absolutní obchodní závazkový vztah podle § 261 odst. 3 písm. f) ObchZ a konkrétně jde o případ tzv. manažerské smlouvy, jež řadíme do kategorie smluv inominátních ve smyslu § 269 odst. 2 ObchZ. Z důvodu čistě obchodněprávního závazkového vztahu je tak v současnosti pro takový vztah vyloučeno použití např. pracovněprávní smlouvy.

Z ustanovení § 568 odst. 1 ObchZ vyplývá „*povinnost mandátáře zařídit záležitost osobně jen v případě, kdy to mandátní smlouva výslovně stanoví.*“ Z uvedeného ustanovení můžeme vyvodit závěr, že je možné záležitost pramenící z mandátní smlouvy převést na třetí osobu. V této chvíli nastupuje význam věty „*závazek k výkonu funkce je závazkem osobní povahy*“, která tímto stanovuje zásadní odchylku mandátní smlouvy uzavřené mezi společností a jejím statutárním orgánem či jeho členem od běžné mandátní smlouvy ve smyslu § 566 a násl. ObchZ. „*Zvláštní postavení člena představenstva tak zakládá zákonnou překážku převodu jeho práv a povinností na třetí osobu, např. udělením generální plné moci. Taková plná moc by byla stižena neplatností podle § 39 OZ.*“

Nejvyšší soud České republiky v rozhodnutí sp. zn. 29 Odo 1082/2005 ze dne 24. 4. 2007 poskytl odpověď na otázku, zda si mohou udělit generální plnou moc členové představenstva navzájem, aby tak při jednáních omezili svou fyzickou účast: „*Za situace, kdy stanovy společnosti určují, že jménem společnosti musí jednat společně nejméně dva její členové a zakládají tedy pro každý úkon, který představenstvo činí jménem společnosti, povinnost vzájemné kontroly (a odpovědnosti) nejméně dvou členů představenstva, nelze takovou kontrolu a odpovědnost vyloučit tím, že dva členové představenstva udělí generální plnou moc jen jednomu z nich. Takový postup by byl v rozporu s právní úpravou jednání statutárních orgánů společnosti v zákoně a stanovách společnosti. A to tím spíše, je-li jednou z osob, jednajících při udělení plné moci jménem představenstva, sám zmocněný člen představenstva.*“ Uvedené rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky jen potvrzuje zásadu, že závazek k výkonu funkce člena představenstva je závazkem osobní povahy, není tedy převoditelný.

„Osobní povaha“ výkonu funkce ve vztahu k připravované rekodifikaci soukromého práva

Vládní návrh nového občanského zákoníku (dále také „NOZ“), spolu s připravovaným zákonem o obchodních korporacích (dále také „ZKorp“), mají nabýt účinnosti dne 1. 1. 2013 a vnášejí na problematiku osobní povahy výkonu funkce člena statutárního orgánu obchodní společnosti,[1] tedy i člena představenstva akciové společnosti, poněkud odlišný náhled.

Nový občanský zákoník ruší dosavadní duplicitu mezi občanskoprávní příkazní smlouvou a obchodněprávní smlouvou mandátní a zavádí jediný smluvní typ příkazu, dle § 2402 a násl. NOZ. Ve svém § 2406 pak mj. stanoví, že „*Příkazník provede příkaz osobně. Svěřil-li provedení příkazu jinému, odpovídá, jako by příkaz prováděl sám.*“

Připravovaný zákon o obchodních korporacích upravuje smlouvu o výkonu funkce ve svém § 63 a

násl. v § 63 odst. 1 ZKorp se pak stanoví: „Práva a povinnosti mezi korporací a členem jejího orgánu se řídí přiměřeně ustanoveními občanského zákoníku o příkazu, ledaže ze smlouvy o výkonu funkce, byla-li uzavřena, nebo z tohoto zákona plyne něco jiného.“ V důvodové zprávě k tomuto zákonu je pak uvedeno, že smlouva o výkonu funkce vzniká vždy ex lege jmenováním – vzniká jako smlouva příkazní jen tehdy, pokud se strany nedohodnou jinak. Není tedy zakázáno využití jiného smluvního typu, a to ani smlouvy pracovněprávní.

Důležitým ustanovením je § 161 odst. 2 NOZ, který sice deklaruje, že člen voleného orgánu vykonává funkci osobně, na druhou stranu ovšem připouští možnost zmocnit pro jednotlivý případ jiného člena téhož orgánu, aby za něho při jeho neúčasti hlasoval. Důležitou podmínkou se tu jeví jednotlivost daného případu, čili přípustnost zastoupení jen v konkrétní věci. Tomu odpovídá i znění § 166 odst. 2 NOZ: „*Neurčí-li zakladatelské právní jednání, jak jeho členové právníckou osobu zastupují, činí tak každý člen samostatně. Vyžaduje-li zakladatelské právní jednání, aby členové statutárního orgánu jednali společně, může člen právníckou osobu zastoupit jako zmocněnec samostatně, jen byl-li zmocněn k určitému právnímu jednání.*“

Není pochyb o tom, že nový občanský zákoník, stejně jako zákon o obchodních korporacích, do našeho právního řádu vnesou mnoho změn. Těmto změnám se podle všeho nevyhne ani úprava institutu výkonu funkce člena představenstva akciové společnosti, jakožto záležitosti osobní povahy.

Mgr. Radek Salajka

Mgr. Milan Šebesta

[MT Legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Karoliny Světlé 25
110 00 Praha 1

Tel.: + 420 222 866 555

Fax: + 420 222 866 546

e-mail: info@mt-legal.com

Jakubská 121/1
602 00 Brno 2

Tel.: + 420 542 210 351
Fax: + 420 542 212 518
e-mail: info@mt-legal.com

Bukovanského 1345/30
710 00 Ostrava - Slezská Ostrava

Tel.: + 420 596 629 503
Fax: + 420 596 629 508
e-mail: info@mt-legal.com

[1] dle připravovaného zákona o obchodních korporacích se obchodními korporacemi rozumějí obchodní společnosti a družstva

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)